



ONTMOETING MET JONGEREN

Uit de Vitaliteitsfoto blijkt dat Tilburg een relatief groot aandeel kwetsbare jongeren heeft. Deze jongeren verdienen de aandacht. De jeugdscore (gecombineerde maat die aangeeft hoe goed het gaat met de jongeren in Tilburg) is laag. Zij hebben het lastig op de arbeidsmarkt, vooral wanneer zij een laag opleidingsniveau hebben. Tilburg kent een hoge werkloosheid onder jongeren. Ook zal de tweedeling tussen jongeren en ouderen gaan toenemen. Tilburg scoort gemiddeld op het aantal voortijdig schoolverlaters, echter de andere steden in de benchmark (met uitzondering van Eindhoven) laten een sterkere daling zien sinds 2012.

Maar cijfers zeggen niet hoe de levens van deze jongeren eruitzien, wat écht belangrijk voor ze is. Daarvoor moeten we naar hun eigen verhalen en ervaringen luisteren. We zijn in gesprek gegaan met jongeren die het op verschillende vlakken niet makkelijk hebben; zij zijn uitgenodigd door het netwerk jeugd. In de ontmoeting *Generatie T* spraken we met vier mannen en twee vrouwen tussen 18 en 28 jaar. De deelnemers herkenden veel van zichzelf in anderen. Er was veel respect onderling en dat zorgde voor een prettige sfeer. De ontmoeting vond plaats op woensdag 20 juli in V39 aan de Veemarktstraat in Tilburg.

WAARDEN

GEZIEN EN GEHOORD WILLEN WORDEN ALS MENS

Uit de ontmoeting komt sterk naar voren dat er meer aandacht moet zijn voor de jongere zelf en zijn of haar omstandigheden. Het 'systeem', dat weinig ruimte biedt voor de individuele context, zit daarbij vaak in de weg.

"Ik ben geen nummer, geen deeldossier. Ik ben een mens en ik wil en verwacht dat er zo naar mij gekeken wordt."

"Je bent gewoon een nummer voor de gemeente, jeugdzorg, de Belastingdienst, Loket Z."

"Er moet gekeken worden naar het gehele leven van mensen, kijk naar het hele pakket."

ZOALS
VERTELD...

WAARDEN

WAT
VOOR MIJ
BELANGRIJK
IS

ISSUES

GEBREK AAN VERTROUWEN VAN ANDEREN

De jongeren willen veel bereiken, maar krijgen geregeld te horen dat het niet voor hen is weggelegd.

"Mensen die zeggen dat ik iets niet kan, dat maakt me onzeker"

"Mijn leven lang wordt er al tegen mij gezegd dat ik 'niks wil'. Mijn moeder was de enige die in mij geloofde."

"Het meest frustrerende vind ik dat mensen altijd tegen me zeggen dat ik iets niet kan."

"Op elke school waar ik heb gezeten, zeiden ze tegen mij: ga maar werken."

"Op het speciaal onderwijs haalde ik mijn diploma vmbo-basis, terwijl de docenten zeiden dat ik niet ging slagen."

TELEURSTELLING EN SCHAAMTE

"Ik ben wel geslaagd voor mbo niveau 1, maar ik schaam me voor mijzelf, omdat ik eerder had verwacht dat ik hoger zou staan nu. Ik voel me echt dom."

"Ik begon op het vwo tweetalig gymnasium. Dat is het allerhoogste wat je op middelbaar niveau kan doen. Ik heb nu een vmbo-tl diploma. Ik ben één, twee, drie, vijf niveaus naar beneden gezakt."

"Steeds weer een teleurstelling in jezelf."

ZOALS
VERTELD...

ISSUES

WAAR
IK TEGENAAN
LOOP

ONZICHTBARE MUREN EN DICHTE DEUREN

"Je loopt altijd tegen een dichte deur aan. Dit is niet leuk want als zorgverleners zelf bellen, dan staat de deur wel open en dan kan het ineens wel"

"Dat afspraken niet worden nagekomen."

"Er gaat toch niets veranderen, dat weet ik nu al."

"School houdt geen rekening met mijn thuissituatie. Mijn moeder is ziek en omdat ik de oudste van de kinderen ben, moet ik voor mijn broertje en zusje zorgen. Ik moet hen dus naar school brengen en daarom ben ik vaak te laat op mijn eigen school. Daardoor moest ik vaak taakstraffen doen. Ik word gewoon neergezet alsof ik crimineel ben."

WISSELING VAN VOOGDEN

"In één jaar tijd heb ik vier gezinsvoogden gehad."

De voogden kregen een andere baan, waardoor ik steeds een ander kreeg."

ZOALS
VERTELD...

ISSUES

WAAR
IK TEGENAAN
LOOP

CLAIMS

MENSEN HOREN MIJ TE HELPEN

Uit de gesprekken blijkt dat deze jongeren een normatieve verwachting van de maatschappij hebben. Hulpverleners, ambtenaren en medewerkers van scholen horen hen bij te staan en te helpen, maar doen dat in hun ogen niet (altijd).

"Niemand wil mij of helpt mij. Mensen horen je te helpen, dat is gewoon hun werk. Maar die doen dat dan helemaal niet."

"Dan zeggen ze: dit is ons probleem niet."

"De gemeente moet zorgen dat je aan het werk kan."

Het begeleidingstraject naar werk moet veel beter."

"Een hulpverlener/zorgverlener moet initiatief nemen, er zijn en een luisterend oor bieden."

"Ik vind dat het ROC, als je je school afrondt, in het laatste schooljaar samen met de leerling naar een baan moet kijken."

WAT MIJ
HELPT

CLAIMS

ZOALS
VERTELD...

ZOALS
VERTELD...

CONCERNS

GEEN WERK KUNNEN VINDEN / ZORGEN OVER DE TOEKOMST

De deelnemers maken zich zorgen over de toekomst. Zij willen graag werken, maar het is lastig om een baan te vinden.

“Ik ben vorig schooljaar geschorst vanwege een vechtpartij. Sindsdien zoek ik werk, al één jaar lang, maar ik kan niks vinden. Ik heb wel gesolliciteerd maar word telkens afgewezen.”

“Ik ben op sollicitatiegesprek geweest bij een supermarkt. Ze hebben mij afgewezen omdat ze dachten dat ik het werk niet aankan. Het ging om vakkenvullen! Het heeft mij heel erg gedemotiveerd om verder te gaan.”

DIT HANGT VAAK SAMEN MET HET GEVOEL NIET BEGREPEN TE WORDEN

“Op het speciaal middelbaar onderwijs werd ik voor het eerst echt begrepen”

“Mensen doen je per ongeluk pijn, omdat ze niet weten waar je last van hebt. Je kunt niet op mij reageren omdat je niks ziet. Je moet mij de kans geven om je te leren kennen.”

“Toen er eenmaal een diagnose was, betekende dit veel voor mij.”



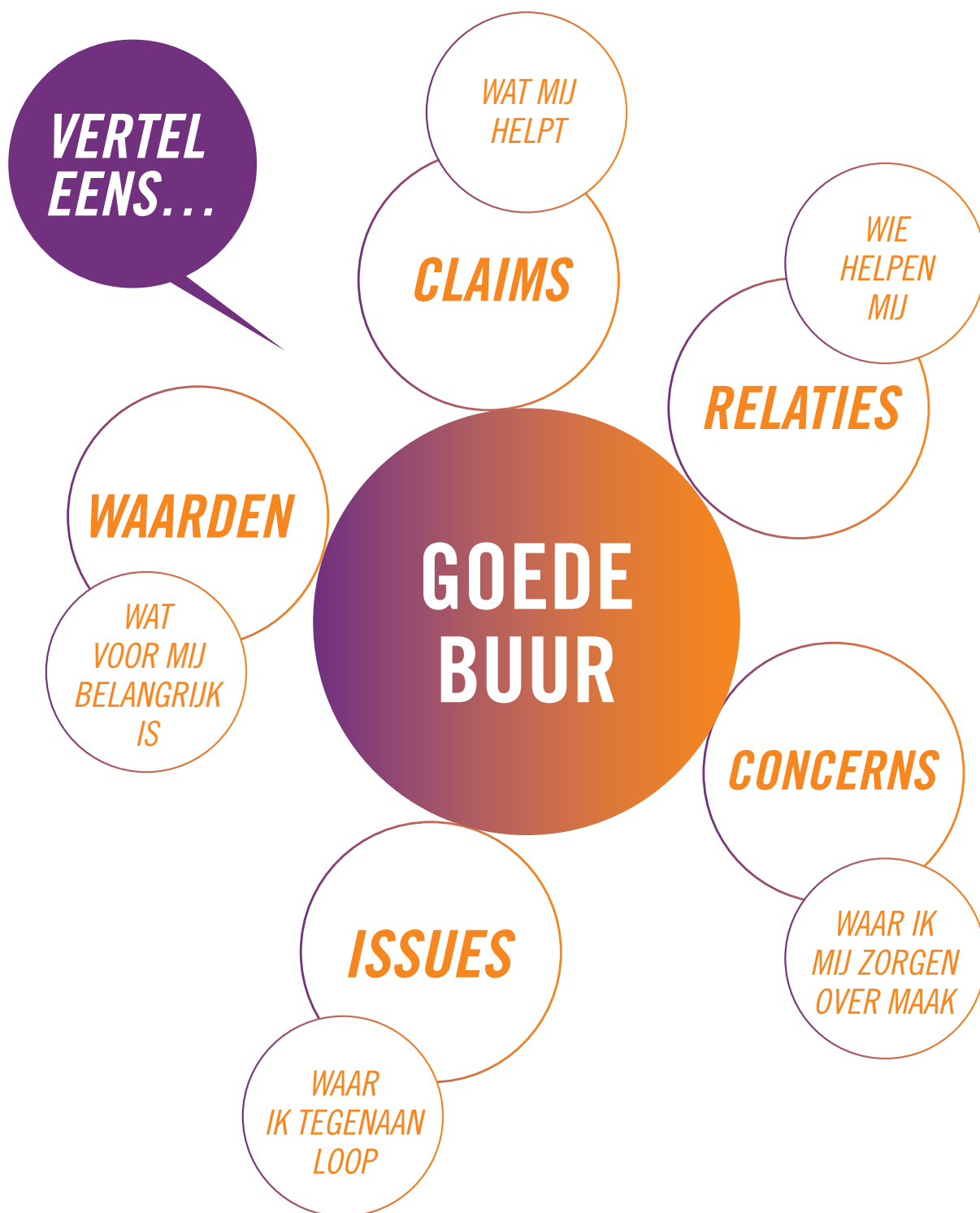
RELATIES

Voor de deelnemers zijn de ouders (met name de moeder), broers en zussen vaak hun steun en toeverlaat. Daarnaast hebben zij soms een speciale band met een jongerenwerker of begeleider op school.

“Zij (jongerenwerkster) ging echt door het vuur voor mij. Haar manier van werken was anders dan bij al die andere organisaties. Britt zei precies wat er gedaan moest worden en waar we achteraan moesten gaan. Zij nam initiatief terwijl andere zorgverleners dat niet doen.”

De jongeren vinden dat deze instanties/ personen een belangrijke rol hebben in hun ondersteuning: VO-scholen, ROC, gemeente, Loket Z, Jeugdzorg, gemeente, IMW, RIBW, Belastingdienst, Kompaan en de Bocht, gezinsvoogden en jongerenwerkers.





ONTMOETINGEN MET BUURTBEWONERS

Uit de Vitaliteitsfoto van de stad blijkt dat in Tilburg de druk op de 'dragende middengroep' (19-65 jaar) hoog is en in de komende jaren zal toenemen. Dit heeft onder meer te maken met het grote aantal (kwetsbare) jongeren en ouderen. Van deze middengroep die werkt, zorgt en ondersteunt, wordt steeds meer gevraagd. Vergeleken met andere steden is deze groep klein, waardoor de **sociale veerkracht extra onder druk** komt te staan. Het risico op tweedeling in de stad wordt vergroot door de toenemende verschillen tussen jong en oud, tussen gezond en ongezond en tussen laag en hoog opgeleide inwoners. Ook de verschillen tussen arm en rijk kunnen de tweedeling versterken. Tilburg scoort met name slecht op sociale participatie en achterstandsproblematiek. Daarnaast zijn Tilburgers **relatief ongezonder** dan in een aantal vergelijkbare steden. Tilburgers roken veel, bewegen weinig en hebben meer overgewicht dan het landelijk gemiddelde. De toenemende vergrijzing versterkt dit. Zo heeft 60% van de inwoners (vanaf 19 jaar) meer dan één langdurige aandoening. >>

Uit het onderzoek 'Kinderen in Tel' van het Verweij Jonker Instituut blijkt dat Tilburg een **lage jeugdscore** heeft in vergelijking met andere steden. Ook hebben jongeren het lastig op de arbeidsmarkt, zeker wanneer zij een laag opleidingsniveau hebben.

In Tilburg wordt veel gewerkt. De arbeidsparticipatie is hoog, de werkloosheid laag. Hoewel het gemiddelde opleidingsniveau onder het landelijk gemiddelde ligt, is het gezinsinkomen relatief hoog. Tegelijkertijd neemt het aantal banen en de werkzekerheid af, en neemt de vraag naar hogere opleidingsniveaus toe. Er is met name een **mismatch op de arbeidsmarkt** tussen steeds meer complexe en flexibele banen (vraag) en de laagopgeleide Tilburgers (aanbod).

Op het gebied van **wonen**: de vergrijzing – in combinatie met de trend dat ouderen langer thuis wonen – en het scheef wonen (te laag of te hoog inkomen ten opzichte van de maandhuur) zet de huidige woningvoorraad en de betaalbaarheid onder druk.

VERSCHILLEN PER STADSDEEL

In de stadsdeelanalyse valt het volgende op in de Binnenstad, Noord, Oud-Noord en Reeshof in relatie tot de trends in heel Tilburg:

Stadsdeel Centrum: toenemende vergrijzing, slechte gezondheid en gemiddeld hoog opleidingsniveau met laag inkomen. Dit stadsdeel kent het hoogste percentage 80+ers. Chronische psychische aandoeningen vormen een specifieke zorg in het centrum en de leefstijl is niet goed (drinken, roken, niet bewegen).

Stadsdeel Oud-Noord: mix van oud en jong, betere score op gezondheid, laagste waardering van de leefomgeving. Oud-Noord is een wijk in transformatie met een evenwichtig profiel en veel potentie.

Stadsdeel Noord: relatief kleine middengroep (veel jongeren en ouderen), slechte gezondheid, laagste opleidingsniveau, hoogste percentage lage inkomens en hoogste aantal WWB-ers.

Stadsdeel Reeshof: stadsdeel met het hoogste percentage jongeren en het laagste percentage 65+ers, zowel nu als naar de toekomst. De mensen uit de Reeshof hebben een relatief goede gezondheid en leefstijl, het opleidingsniveau ligt boven het gemiddelde, evenals het inkomen.

Echter, een dergelijke analyse zegt niets over hoe het dagelijks leven van mensen eruitziet, wat voor hen belangrijk is en waar ze tegenaanlopen. Daarvoor moeten we naar hun eigen verhalen en ervaringen luisteren. In vijf ontmoetingen zijn buurtbewoners met elkaar in gesprek gegaan onder begeleiding van gespreksleiders. In deze analyse zijn ook delen opgenomen uit de ontmoeting met studenten.

WAARDEN BUURTCONTACT HEBBEN

In het algemeen zien we een beeld van een gezellige stad waar veel gebeurt. De meeste deelnemers kijken om naar hun burens en helpen elkaar. In wijken waar minder contact is, wordt dat als gemis ervaren.

'Op sommige burens kan ik een beroep doen en het buurthuis is heel belangrijk voor mij.' (Oud-Noord)

De buurthuizen staan voor ontmoeting met anderen, de vriendschappen, het kunnen leren van elkaar. *'Als iemand niet komt, dan vragen ze altijd wat er aan de hand is.'*

'Gelukkig is dat anders in Brabant; mensen kijken elkaar aan en praten met elkaar.' (student)

'Zij ervaart dat Tilburg heel erg open staat voor burgerinitiatieven. Dat wordt erg gewaardeerd.' (student)

WAARDEN

WAT
VOOR MIJ
BELANGRIJK
IS

ZOALS
VERTELD...

ELKAAR DURVEN AANSPREKEN OP GEDRAG

De meeste mensen zouden het prettig vinden als dat wat makkelijker was. Het baart nu vooral zorgen (zie issues).

ZORGEN VOOR EN STEUN VAN ELKAAR

Steun krijgen van burens, familie en vrienden (bijvoorbeeld bij mantelzorg) wordt als heel waardevol ervaren.

Tegengeluid: *'Ik wil geen beroep doen op de burens of familie. Bij hulp- en zorgvragen heb ik liever een vreemde.'*

ISSUES

CONTACT MET DE BUREN / ELKAAR OM HULP VRAGEN VRAGEN

Veel deelnemers vinden het jammer als er weinig contact is in de buurt. Er is ook schroom om elkaar om hulp te vragen. *'Iedereen is druk en je wilt elkaar niet lastigvallen.'* Een oudere mevrouw geeft aan bijna geen contact te hebben met haar burens en vindt het jammer *'dat mensen in haar straat niet met haar praten'* (Oud-Noord)

'Ik zou niet de burens vragen voor boodschappen, dat vind ik zo'n opgave. Ik zou dat dan liever aan een buitenstaander vragen.' (Oud-Noord)

'Mensen zijn veel meer carrièregericht en de Reeshof is te groot geworden om een hechte gemeenschap te zijn.' *'Er is veel minder betrokkenheid. Niet alleen op school, ook op het voetbalveld. Er staan moeders drie keer per week langs het veld te kijken, maar niemand wil helpen om het wedstrijdsecretariaat te vullen.'* (Reeshof)

'Het beroep op de burger en dus burgerkracht is enorm. En dat kan vaak niet. Dus komen mensen in een enorme spagaat met alle gevolgen van dien.' (Stedelijk)

'Ik heb nooit gedurfd om hulp te vragen, maar nu moet ik wel.' (Oud-Noord)

'Om hier te kunnen blijven wonen, heb ik meer hulp nodig. Dit gaat zo niet veel langer meer. Ik kan niks meer.' (Stedelijk)

'Ik vind het niet lastig om de kinderen om hulp te vragen als ze op visite komen, maar ik vind het niet gezellig als ze elke keer iets bij mij moeten doen.' (Stedelijk)

ELKAAR NIET DURVEN AANSPREKEN OP GEDRAG

Elkaar aanspreken op gedrag; niet iedereen wil of durft het. Degenen die het wel doen, ondervinden vaak weerstand. De reactie van anderen wordt geregeld als onprettig of onbeleefd ervaren. Dit weerhoudt veel mensen ervan om hun mening te ventileren.

'De gemeente werkt er hard aan om het allemaal netjes te krijgen, maar ze treden niet op tegen de mensen die het verpesten.'

'Ik zeg er wat van en dan krijg ik te horen, waar bemoei je je mee? Het is de moraal en de mentaliteit van de mensen zelf'

ZOALS
VERTELD...

WAAR
IK TEGENAAN
LOOP

ISSUES

KWALITEIT VAN DE OPENBARE RUIMTE

Bijna alle deelnemers vinden dat er in Tilburg weinig oog is voor de ruimtelijke kwaliteit, dat er veel verwaarlozing is, weinig groen en geen aandacht voor het behoud van mooie (oude) panden of pleinen.

'Tilburg is geen mooie stad, de gebouwen zijn oud en verwaarloosd'. (binnenstad)

'De tunnel zijn ze keurig aan het renoveren. Ze zijn aan het schilderen en op dezelfde dag zit er alweer graffiti op! Daar word je ziek van. Tot verbazing van een deelnemer, betaalt de gemeente zelfs graffiti cursussen, 'daar snap je toch helemaal niks van'. (binnenstad)

'Te weinig groen, fietsers en zwerfvuil op het Pieter Vredeplein.'

'Alle bomen hier moeten in een bloembak! Dat is alleen in Tilburg zo.'

ZOALS
VERTELD...

'Het Koningsplein is verschrikkelijk. Vroeger waren er allemaal straatjes, maar nu erger ik me dood aan de verwaarlozing.' Een deelnemer vult aan: *'En nu de bibliotheek weggaat, wordt het plein nog erger.'*

ROL GEMEENTE BIJ KWALITEIT OPENBARE RUIMTE

Gemeente controleert onvoldoende, denk aan wegslepen van fietsen.

Handhaving in de stad op alle gebieden.

Meer contact met burgers, dat ze gehoord worden. *'Er zijn veel burgerinitiatieven, maar als er dan wat uitkomt, hoor je er niets meer van.'*

Er zijn zoveel regels en eisen waardoor ook leuke dingen in de buurt verdwijnen. *'De Boomhut was een heel leuk project. Daar leerden kinderen boomhutten maken en ouders hielden toezicht. Maar toen kwam de gemeente de boom weghalen.'*

'De gemeente investeert onvoldoende in de Reeshof.'

'Een tijd geleden was de intentie om de binnenstad 'te pimpen', maar daar zie ik weinig van terug. Ik vraag me af hoe de gemeente het toekomstbestendige stadscentrum wil realiseren.' (student)

ZOALS
VERTELD...

JONGEREN

De kleinzoon van een deelnemer zit op speciaal onderwijs. *'School gaat goed, maar er zijn weinig activiteiten voor kinderen met een beperking hier in de buurt.'* (Noord)

'Er zijn weinig voorzieningen en ook weinig begrip voor jongeren met een beperking in de buurt.' (Reeshof) *'Terwijl er wel van alles is voor hangjongeren en probleemjongeren, bijvoorbeeld R-newt.'*

'Er is niet voldoende te doen voor de groep achttienjarigen' (Noord). Tegengeluid: *'Daar is ook geen behoefte aan.'*

'Er is echt iets nodig voor de leeftijd 12-18.' (Reeshof)

VEILIGHEID

Sommige deelnemers uit Noord geven aan dat ze in het donker niet meer op straat durven omdat er overal groepjes jongeren zijn, vaak met capuchons op. Zij voelen zich onveilig, ook door de slechte berichten over de buurt. Ze voelen zich veiliger als er politie op straat is. Tegengeluid: *'Er komen te veel negatieve berichten in de krant, terwijl de goede dingen niet naar boven komen.'* Het Reeshofpark wordt 's avonds vermeden door de bewoners. Er hangt heel veel jeugd. *'Als ik 's avonds op de fiets van mijn werk kom, voel ik mij niet veilig bij het park. Dan ga ik steeds harder fietsen. De Reeshofdijk vind ik ook vreselijk. Sinds kort is er een buurtwacht in het park en dat scheelt wel.'*



VOORZIENINGENNIVEAU

Deelnemers uit de Reeshof vinden het voorzieningenniveau voor volwassenen heel laag. *'Er zou een bowlingbaan, een poolcentrum en een plek voor darten moeten komen'*. De gemeente investeert onvoldoende in de Reeshof, vindt men. *'Zoveel initiatieven worden met de grond gelijk gemaakt.'* en *'De huur voor horeca en winkels is duur waardoor het moeilijk is voor ondernemers om zich te vestigen.'*

De deelnemers uit Oud-Noord vinden het jammer dat de bus niet meer door de wijk rijdt. Ze zijn nu enkel nog aangewezen op de taxi. *'Dat is verschrikkelijk voor ouderen'*, aldus een deelnemer.

MANTELZORGERS

Er zijn veel echtparen waarvan de partner zorg nodig heeft. *'De partner durft er geen melding van te maken, omdat hij of zij de zorg zelf wil blijven doen. Maar ik zie gewoon dat dat fout gaat. Wij hebben als maatschappij ook de verantwoordelijkheid om voor onze burens te zorgen.'*

'Vroeger had je grote gezinnen en kon je voor elkaar zorgen. Maar ik ben enig kind en dan moet ik echt hard gaan rennen straks.' (stedelijk)

MEEDOENREGELING

Een deelnemer is erg blij met de meedoen-regeling (100 euro). Ze gebruikt het voor de bioscoop en bijles. *'De bioscoop is leuk, maar je kan alleen de overblijfskaartjes krijgen. Dan moet je vijf minuten van tevoren gaan kijken'*. Een ander heeft de meedoen-regeling gebruikt voor de sportschool. De afstand en het vervoer naar de activiteiten is voor veel mensen wel een probleem.

WONEN

Seniorenwoningen zijn nu vaak buiten de stad. *'Als je wilt dat bejaarden thuis blijven wonen, dan moet je woonruimte creëren waarbij meerdere stelletjes bejaarden samen kunnen wonen, en dan elkaar kunnen helpen.'*

'In de binnenstad heb je nu voornamelijk studenten- en starterswoningen.'

'Er zijn geen woningen meer voor ouderen, alle nieuwbouw is voor studenten.'

'Wat ik voornamelijk merkte toen ik klaar was met studeren, is dat er voor veel mensen geen mogelijkheid is om na hun studie te blijven. Je moet kopen of huren. Maar huurwoningen voor starters, in je eentje, zijn er niet. Kopen kan nog niet meteen, maar je wil wel iets voor jezelf dat groter is dan een studentenkamer. Bij de Woningbouw kom je vaak niet in aanmerking. Of je bent te laat met inschrijven, of je verdient te veel. En particulier is niet te betalen in je eentje.' (student)

AANDACHT VOOR OUDEREN

Een deelnemer heeft weleens het idee dat ze hem vergeten zijn. *'Tachtig jaar en dan doe je er niet meer toe. Er is onvoldoende aandacht voor ouderen. Er moeten meer mogelijkheden zijn om in het sociale leven mee te kunnen doen. Nu raak je snel in een isolement. Ik voel me met bepaalde dingen wel buitengesloten.'*

DIGITALISERING

Veel ouderen hebben grote moeite met de digitalisering. *'Echt verschrikkelijk, die computer. Ik word er doodziek van.'*

'En al die mensen met oortjes in op de fiets. Niemand let meer op en ze horen niets. Ze praten tegen hun telefoon, ik snap er niks van. En je krijgt tegenwoordig ook geen brieven meer in de brievenbus.'

'De belastingdienst stuurt ook geen brieven meer. Dan zeggen ze aan de telefoon: 'Kijk op de website en vraag anders uw buurman om te helpen. En dat terwijl het vaak om erg persoonlijke informatie gaat.'

'De gemeente en allerlei instellingen gaan er tegenwoordig bijna vanzelfsprekend vanuit dat iedereen zijn zaakjes digitaal kan regelen, terwijl dat niet zo is.' De hele groep is het hiermee eens. (Oud-Noord)

VRIJWILLIGERSWERK

De groep uit Noord is het met elkaar eens dat vrijwilligerswerk veel tijd kost, maar dat het heel veel energie oplevert en dat de buurt het ook fijn vindt. Een deelnemer is coördinator van buurtpreventie en zij vergaderen om de zes weken. *'Dat geeft veel positieve energie!'*

WERK

'Er zijn veel grote bedrijven vertrokken uit Tilburg. Maar de stad wordt steeds groter en er moet wel genoeg werkgelegenheid blijven.' (stedelijk)



CONCERNS EENZAAMHEID

'Ouderen die alleen zijn en niet naar wijkcentra komen, vallen nu buiten de samenleving. Dat is wel echt een probleem; zij zouden ook bereikt moeten worden.'

'Als ouders hun kinderen naar school brengen en vervolgens weer alleen naar huis gaan, kunnen zij ook heel eenzaam zijn.'

VRIJWILLIGERSWERK

Deelnemers vinden dit heel belangrijk *'zeker nu de vergrijzing toeneemt.'*

Tegengeluid: *'Het gaat wel ten koste van de gewone banen, aangezien er veel afgestudeerden thuis zitten zonder werk.'*

NEDERLANDSE IDENTITEIT

'Ik zou willen dat er over tien jaar nog wel de Nederlandse mentaliteit is in Tilburg Noord. Van mij mogen alle allochtonen hier zijn en goede banen hebben, maar ik hoop toch dat we onze eigen identiteit behouden. En dat de Nederlandse feesten blijven bestaan zoals carnaval en Sinterklaas. En dan mag het Suikerfeest natuurlijk ook.'

ZORG VOOR JEZELF EN DE ANDER

Een deelnemer zegt dat als hij zorg nodig heeft, hij toch eerst aan een professional denkt. Zeker in deze tijd, omdat iedereen het ontzettend druk heeft. *'Je wilt iemand niet belasten. Als mijn ouders zorg nodig hebben, dan wil ik wel zorgen. Maar ik moet ook kijken of dat kan.'*

Een andere deelnemer maakt zich grote zorgen om de toekomstige zorg voor haar twee gehandicapte kinderen. *'In onze participatiemaatschappij moet je voor hulp altijd eerst kijken in de eigen kring, maar de druk op mensen wordt daardoor steeds groter.'* (Oud-Noord)

'Ik vraag me weleens af wie het in de gaten zou hebben als er geestelijk iets loos zou zijn met mij.' (Oud-Noord)
'Als ik zie wat de verzorging allemaal niet meer mag doen in een verpleeghuis, denk ik 'jeetje, waar zijn wij straks als wij die leeftijd bereiken'. En alles moet nog meer gekort worden.' (Oud-Noord)

'Wat als mijn man en ik wegvallen? Wie zorgt er dan voor mijn zoon met een licht verstandelijke beperking?'

CONCERNS

WAAR IK MIJ ZORGEN OVER MAAK

CLAIMS

Aan de wensen (claims) per wijk is duidelijk te zien welke verschillende zorgen buurtbewoners hebben.

NOORD

- Meer speeltuinen • Ontmoetingsplek voor jonge moeders en vaders • Ontmoetingsplekken voor kinderen zoals de Boomhut • Meer mogelijkheden creëren voor kinderen met een beperking • Cursus volgen 'hoe ga je met je puber om?' • Maatschappelijk werkers in de wijk die gezinnen aanspreken • Kinderen van de straat halen en meer begeleiding bieden • Ouders in staat stellen goed voor hun kinderen te zorgen • Meer denken in termen van allochtonen en autochtonen als één. Minder in groepen denken • Meer communicatie met elkaar, ook met de jongens met capuchons • Niet zoveel focussen op dingen die verkeerd gaan, maar op de goede dingen

Het goede pad opgaan en op het goede pad blijven, vraagt om:

- Goede vrienden
- Betrokken ouders
- Je verstand erbij houden
- Waardering krijgen
- Jongeren van puberleeftijd serieus nemen
- Ontmoetingspunten voor jongeren en ouders
- Maatjesproject



REESHOF

- Betere verlichting • Veiligheidsgevoel vergroten
- Buurthuis voor jongeren (met een beperking) • Horecagelegenheden een kans bieden • Parken opknappen • Meer participatie tussen gemeente en bewoners
- Reeshof, meer dingen samen regelen • Burgerschapsvaardigheden op school • Het recht op zorg of hulp moet veranderen

BINNENSTAD

- Meer huisvesting voor ouderen in de binnenstad
- Fietzers weren op het Pieter Vreedeplein
- Vrachtwagens weren uit de binnenstad
- Meer contact tussen gemeente en burgers

OUD NOORD

- Buurthuis is een belangrijke ontmoetingsplek 'Het is onze huiskamer' • Meer personeel als iemand in een verpleeghuis of bejaardenhuis komt • Dat de bus weer door de wijk rijdt.

STUDENTEN

'Er zouden bijvoorbeeld informatieavonden georganiseerd kunnen worden voor jonge starters die een woning zoeken.'

'Er moet een betere verbinding komen tussen bewoners van de stad en studenten.'

RELATIES

Ook de relaties die genoemd worden als behulpzaam (of die dat zouden kunnen zijn) verschillen duidelijk per gebied.

BINNENSTAD

- Gemeente (handhaving) • Studenten
- Mantelzorgers • Woningbouwcorporaties

NOORD

- Politie • Jongerenwerkers • Hangjongeren

REESHOF

- Gemeente (veiligheid) • Ondernemers Reeshof
- Speciaal onderwijs

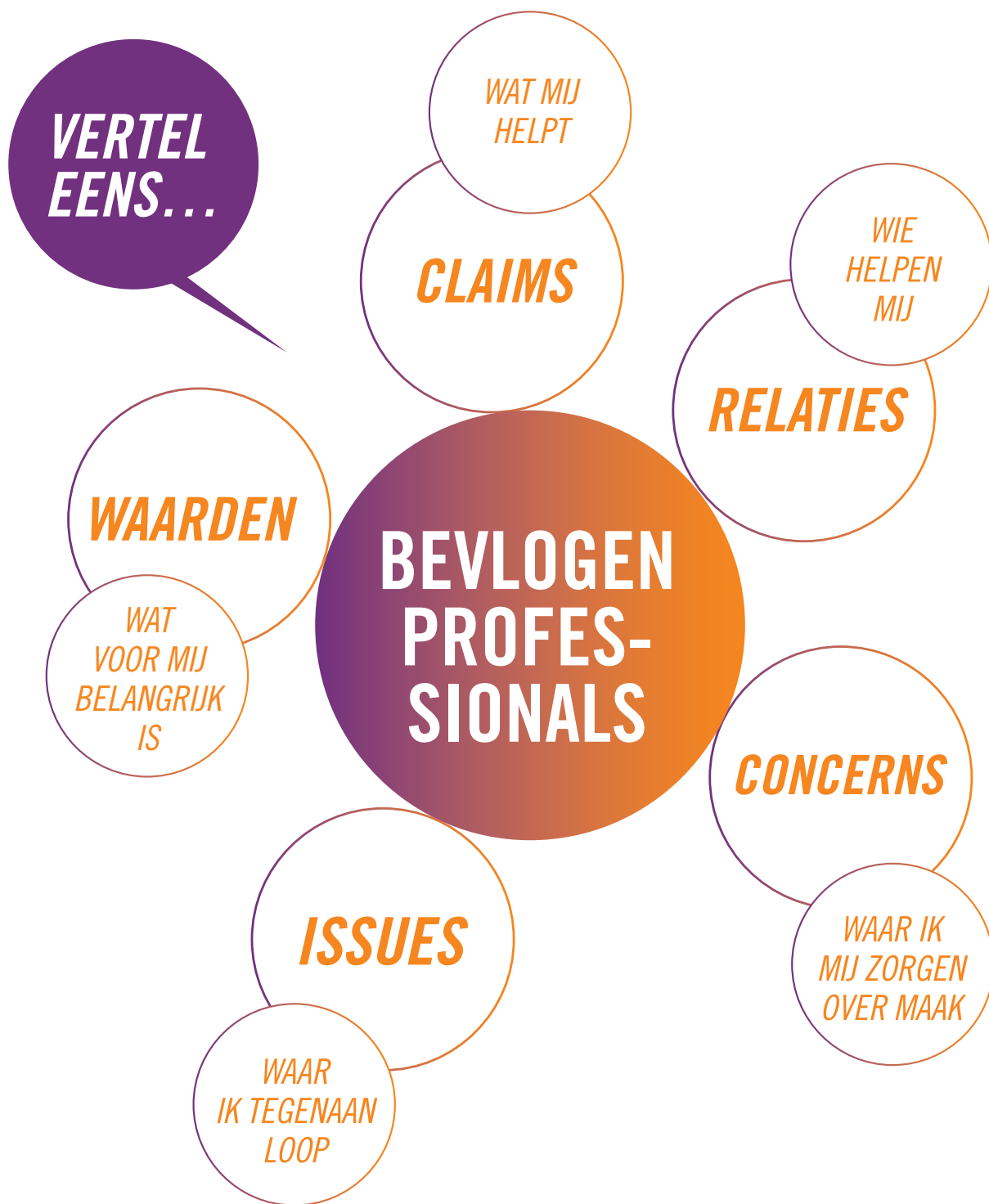
STEDELIJK

- Middengroep • Studenten

OUD NOORD

- Familie • Buurthuis • Woningbouwcorporatie





ONTMOETINGEN MET PROFESSIONALS

Uit de Vitaliteitsfoto van de stad blijkt dat in Tilburg de druk op de 'dragende middengroep' (19-65 jaar) hoog is en in de komende jaren zal toenemen. Dit heeft onder meer te maken met het grote aantal (kwetsbare) jongeren en ouderen. Van deze middengroep die werkt, zorgt en ondersteunt, wordt steeds meer gevraagd. Vergeleken met andere steden is deze groep klein, waardoor de **sociale veerkracht extra onder druk komt te staan**. Het risico op tweedeling in de stad wordt vergroot door de toenemende verschillen tussen jong en oud, tussen gezond en ongezond en tussen laag en hoog opgeleide inwoners. Ook de verschillen tussen arm en rijk kunnen de tweedeling versterken. Tilburg scoort met name slecht op sociale participatie en achterstandsproblematiek. Daarnaast zijn Tilburgers **relatief ongezonder** dan in een aantal vergelijkbare steden. Tilburgers roken veel, bewegen weinig en hebben meer overgewicht dan het landelijk gemiddelde. De toenemende vergrijzing versterkt dit. Zo heeft 60% van de inwoners (vanaf 19 jaar) meer dan één langdurige aandoening. >>

Uit het onderzoek 'Kinderen in Tel' van het Verweij Jonker Instituut blijkt dat Tilburg een **lage jeugdscore** heeft in vergelijking met andere steden. Ook hebben jongeren het lastig op de arbeidsmarkt, zeker wanneer zij een laag opleidingsniveau hebben.

In Tilburg wordt veel gewerkt. De arbeidsparticipatie is hoog, de werkloosheid laag. Hoewel het gemiddelde opleidingsniveau onder het landelijk gemiddelde ligt, is het gezinsinkomen relatief hoog. Tegelijkertijd neemt het aantal banen en de werkzekerheid af, en neemt de vraag naar hogere opleidingsniveaus toe. Er is met name een **mismatch op de arbeidsmarkt** tussen steeds meer complexe en flexibele banen (vraag) en de laagopgeleide Tilburgers (aanbod).

Echter, een dergelijke analyse zegt niets over hoe het dagelijks leven van mensen eruitziet, wat voor hen belangrijk is en waar ze tegenaanlopen. Wat het betekent voor de professionals die dagelijks voor en met de inwoners aan het werk zijn. Daarvoor moeten we naar hun eigen verhalen en ervaringen luisteren. In vier ontmoetingen zijn professionals met elkaar in gesprek gegaan onder begeleiding van gespreksleiders. Zij delen hun verhalen over wat zij in de praktijk meemaken. De groepen zijn ingedeeld naar de thema's (mantel)zorg, jeugdzorg, arbeidsmarkt en preventie.

WAARDEN

Uit alle gesprekken met professionals komt een enorme betrokkenheid en bevoegenheid naar voren.

Hoewel 'het systeem' hen vaak frustreert is het voor de meesten geen reden het bijltje erbij neer te gooien. Hoe dat komt? 'Het is toch roeping' en 'Het is fijn om iets voor een ander te kunnen betekenen.'

BEVOEGENHEID

'Je kunt dit werk niet doen als je niet bevoegen bent.'

ERKENNING EN WAARDERING

'Het doet pijn als er wordt gezegd: wat jullie doen, dat kunnen onze generalistische teams ook. Ik wil waardering voor wat ik doe.'

AANDACHT

'Het geeft voldoening de tijd te nemen voor en aandacht te geven aan de cliënt.'

'Het gaat om mensen, wij geven ze het gevoel dat ze ons kunnen vertrouwen en wijzen niet enkel met het vingertje'

HANDELINGSRUIMTE

'Ik heb handelingsruimte nodig om te kunnen beslissen wat iemand nodig heeft.'



ISSUES

Professionals ervaren veel obstakels en problemen in hun werk. Dit betreft vrijwel nooit de zwaarte van de ondersteuning zelf, maar heeft altijd te maken met randzaken: bureaucratie, organisatie, gebrek aan samenwerking, regelgeving, administratie/registratie, beperkte uren, financiën etc.

TRAAGHEID, STROPERIGHEID, BUREAUCRATIE

Een jongerenwerker zegt: *'Ik vind er op dit moment geen klap aan. Ik zit alleen maar in de regelgeving en de bureaucratie te werken. Dat wil ik echt niet. Ik ben in dit vak gekomen vanwege de zorginhoud en dat verdwijnt nu naar de achtergrond.'*

'Er is weinig vertrouwen in de hulpverleners zelf.'

'Het merendeel van de jongeren wil doorstuderen naar mbo-niveau, slechts een klein deel wil meteen de arbeidsmarkt op. Door strengere regelgeving is het lastig om door te studeren. De 'onderkant' van de jeugd is daar de dupe van.'

'Wie is de regiehouder/casemanager, zowel in het gezin als in de hulpverlening?'



KORTE DUUR VAN HULPTRAJECTEN

In de verschillende themagroepen (zorg, jeugd, arbeidsmarkt) geven professionals aan dat zij graag meer tijd hebben voor de begeleiding van cliënten.

‘Wij kunnen leerlingen slechts twee jaar begeleiden. Maar wat gebeurt er daarna? In twee jaar kun je geen gedragsverandering bewerkstelligen.’

‘Financiering is een probleem bij samenwerking en het verlengen van hulptrajecten.’

‘In dezelfde tijd moet je meer doen.’

SAMENWERKING EN RELATIES

Elkaar kennen en opzoeken, over de eigen organisatie of functie heen kijken, is volgens veel professionals dé sleutel voor verbetering.

‘Zorgaanbieders hebben ieder hun eigen eilandje. Er zitten nog heel veel schotten tussen organisaties.’

‘Er zijn zoveel dingen die raakvlakken hebben met leefstijl. Hoe je de stad inricht, de infrastructuur, speeltuinen en groen, de prijs van gezonde voeding.’

‘Er is momenteel zulke complexe problematiek. Je moet veel breder kijken dan je eigen professie.’

‘Voor de senioren sport moet het Sportbedrijf meer samenwerken met andere organisaties.’

‘Het is eigenlijk een puzzel, wat ik mis is de aansluiting.’

‘Tien jaar geleden was iedereen welkom. Toen kwam de crisis. En nu neemt dat bedrijf bijvoorbeeld alleen nog maar hbo’ers aan. Zo’n werkgever moet niet bij het UWV komen shoppen, maar naar de universiteit gaan.’

HUISARTSEN

In de gesprekken zien we dat inwoners en professionals verschillend aankijken tegen huisartsen. Voor inwoners is de huisarts vaak een veilig en vertrouwd eerste aanspreekpunt. Professionals ervaren dat huisartsen nog niet altijd onderdeel zijn van de nieuwe aanpak en samenwerking. Tegelijkertijd wordt genoemd dat huisartsen er alleen voor staan.

‘Privacy is een probleem bij de communicatie tussen huisarts en jeugdarts.’

‘De signalering door huisartsen is niet goed.’

NIEUWKOMERS

Thema’s hierbij zijn radicalisering, isolement, Nederlandse taal, gezond opvoeden, vrijheid van ouders. Maar ook:

‘Ze willen graag iets bereiken in hun nieuwe land. Maar door al onze wet- en regelgeving krijgen ze maar heel kort de tijd om zich onze taal en cultuur eigen te maken.’

‘Bedrijven eisen te veel en leggen de lat te hoog. Ze vragen mensen met een hbo-diploma en met zeer goede kennis van de Nederlandse taal’

‘De Nederlandse taal is het grootste struikelblok en dat is precies de reden waarom ze vaak niet worden aangenomen op mbo 2 of de arbeidsmarkt.’

CONCERNS

Veel professionals vragen zich af waarom ‘alles anders moet’ in de zorg, zelfs de dingen die wel goed werkten? Zij maken zich zorgen over het grotere beroep op de eigen kracht; juist voor hun cliënten is dat vaak niet haalbaar. De wijk wordt geregeld genoemd als niet-stimulerend voor de ontwikkeling van jongeren.

ZELFBEELD / BEROEP OP EIGEN KRACHT

‘Niet iedereen beschikt over de eigen kracht om hulp te vragen, maar dit verwacht de overheid wel.’

‘De jongeren met wie wij werken passen niet in een hokje. Bovendien is het voor hen echt te ingewikkeld om hulp te vragen en zich in de structuren/het systeem te bewegen.’

‘Mensen kunnen zich soms zo goed verkopen dat ze volledig overschat worden.’

‘50-plussers zeggen vaak dat ze iets kunnen, terwijl dat eigenlijk niet zo is.’

‘Bovendien wordt de maatschappij steeds complexer. Als mensen een uitkering moeten aanvragen, hebben ze een DigiD nodig. Mensen weten vaak niet wat dat is. Heel veel dingen zijn ingewikkelder geworden.’



TWIJFELS OVER DE VERANDERINGEN IN DE ZORG

'Zijn ze nodig, want ze leiden niet per se tot betere zorg, terwijl de behoeften van de zorgvragers niet echt zijn veranderd.'

'Ook wat goed gaat wordt veranderd, zoals de Zorg Advies Teams op scholen.'

'Triage-overleg Veilig Thuis, politie, zorg en veiligheid is gestopt waardoor de school geen signalen meer krijgt.'

'Zorgverzekeraars doen nog niets aan preventie voor de jeugd.'

ROL VAN DE WIJK, MET NAME VOOR DE JEUGD

'Elke jongere wil werken en iets bereiken. Hoe langer ze op een kratje bier in de voortuin zitten, hoe groter de vraag wordt: wat haalt mij hieruit? Hiervoor is steun uit de wijk nodig en het goede voorbeeld dat je beter kunt gaan werken, in plaats van uitspraken zoals: 'Je gaat toch niet werken voor je geld. Ga lekker wiet roken.'

'Het is van belang probleemkinderen boven de radar te brengen. Een kind spijbelt niet zomaar. 'Ik denk dat een uitkering bijna erfelijk is.'

SAMENWERKING EN RELATIE

'Ik zie dat iedereen zijn stinkende best doet, maar ieder doet zijn eigen ding.'

'Vroeger werden cliënten actief gevolgd en kende de casemanager iedereen. De gemeente is nu opgedeeld in stukjes en dan kom je af en toe schrijnende gevallen tegen. Er vallen ook veel mensen af, dat is een frustratie.'



CLAIMS

Uit de vraag 'wat helpt' blijkt dat professionals hier veel ideeën over hebben. Zij praten hier met elkaar over en zijn duidelijk op zoek naar (nieuwe) oplossingen. Allereerst moet er iets gedaan worden aan de bureaucratie, maar ook een breder verantwoordelijkheidsgevoel en vertrouwen in elkaar zou behulpzaam zijn. Als ouders, school, wijkbewoners et cetera alert zijn en bereid om samen te werken, kan er veel leed voorkomen worden.

ER IS EEN OPLOSSING VOOR DE BUREAUCRATIE NODIG

'Het systeem van de gemeente is dat eerst alle voorliggende voorzieningen moeten zijn geprobeerd voordat de gemeente in actie komt.'

'De regelgeving moet simpeler voor de gewone mens (Jip en Janneketaal).'

'De procedures moeten eenvoudiger worden.'

ONDERWIJS

Professionals zouden willen dat er lessen komen op school over een cv schrijven en sollicitatiegesprekken. *'Ja en ook 'wat doe je met je salaris?'* Een stukje weggelassen, je eigen ziektekosten betalen, een deel voor de belastingdienst.'

'Signalering op school begint bij goede registratie.'

'Mentoren moeten worden getraind om problemen te herkennen.'

'Meer investeren in het basisonderwijs, daar kun je de omslag maken.'

'Vroegtijdig schooluitval wordt wel belangrijk gevonden, maar daaraan vooraf gaat schoolverzuim. Als het kind niet op school zit, waar zit het dan wel? Er zou dus ook contact moeten zijn met de wijk.'

OPVOEDING

'Ouders moeten hun verantwoordelijkheid nemen, het belang inzien van een gezonde leefstijl en zelf het goede voorbeeld geven.'

'Ouderparticipatie in plaats van ouderbetrokkenheid, want ouders moet zelf ook meedoen, het goede voorbeeld geven en gedragsverandering tonen rondom gezondheid.'

WONEN

'Meer doen aan community building in de wijk.'
'Nieuwe woonvormen waar studenten samenwonen met ouderen; de studenten verzorgen en begeleiden de ouderen.'

WERK

'Eigenlijk zou je moeten kiezen tussen of werken of mantelzorgen. Het is een taak van de overheid dit te financieren.'

'Meer banen creëren in 'er-zijn' functies.'

'Er zijn meer vrijwilligers nodig.'

'Als je duurzaamheid wilt, moet je een baan vinden die ze leuk vinden.'

'Ze willen graag werken, niemand kiest ervoor om naar een bank te staren. Maar we moeten wel goed bekijken wat iemand aankan. Mensen op maat bedienen is de oplossing.'

'Daar ligt de sleutel: langsgaan op het werk en de werkgever ontlasten. De begeleiding door de job coaches moet langer duren dan drie maanden. Langer betrokken blijven dus, dat willen werkgevers ook graag.'

HUISARTSEN

'Heel veel problematiek bij de huisarts moet in een ander domein worden opgelost.'

'Er moet een netwerk worden georganiseerd, want nu staan de huisartsen er alleen voor.'

'Jeugdartsen moeten in de wijken meer samenwerken met het wijkteam en de huisarts.'

MAATWERK

'Goed kijken naar de situatie van de klant.'

'Eerder ingrijpen en nazorg verlenen.'

'Meer tijd in het voortraject.'

'Jobcoaches: meer een-op-een contact, langsgaan op het werk en de werkgever ontlasten. Drie maanden begeleiding is te kort.'

'Vroeger werd je gevolgd en kende de casemanager iedereen. Je had een vast persoon die je volgde.'



SAMENWERKING

'Je moet samenwerken met gezondheidszorg en onderwijs, maar ook met eerstelijnspsychologen en de huisarts. Weten wat er speelt.'

'Er is iemand nodig die samenwerking goed kan managen.'

'Er is financiering nodig om één coördinator aan te stellen en het netwerk op te richten.'

VERTROUWEN

'Sturen op vertrouwen in plaats van op getallen.'

RELATIES

Een goede samenwerking en relatie tussen deze organisaties en professionals wordt essentieel genoemd.

- Ouders
- JOGG
- Wijkteam
- Huisarts
- Jeugdarts
- Gezondheidszorg
- Onderwijs
- Eerstelijns psychologen
- Gemeente (jeugd, VSV, schoolverzuim)
- Werk & Inkomen
- Schuldhelpverlening





ONTMOETINGEN MET WERKZOEKENDEN EN STUDENTEN

Tilburg is een stad van aanpakkers. Dat wisten we al, maar ook uit de Vitaliteitsfoto die we hebben laten maken van de stad, blijkt dat er in Tilburg veel wordt gewerkt.

De arbeidsparticipatie is hoog, de werkloosheid laag. Hoewel het gemiddelde opleidingsniveau onder het landelijk gemiddelde ligt, is het gezinsinkomen relatief hoog. Tegelijkertijd neemt het aantal banen en de werkzekerheid af, en neemt de vraag naar hogere opleidingsniveaus toe. Er is met name een **mismatch op de arbeidsmarkt** tussen steeds meer complexe en flexibele banen (vraag) en de laagopgeleide Tilburgers (aanbod). >>

Het risico op **tweedeling in de stad** wordt vergroot door de toenemende verschillen tussen jong en oud, tussen gezond en ongezond en tussen laag en hoog opgeleide inwoners. Ook de verschillen tussen arm en rijk kunnen de tweedeling versterken.

Maar wat betekenen dit soort conclusies voor het dagelijks leven van onze inwoners? Voor hun toekomstbeeld? Als zij werkloos zijn, hoe ziet hun leven er dan uit? Verwachten ze op korte termijn weer aan het werk te zijn? En dan onze studenten. Blijven ze in Tilburg of kijken ze juist naar banen buiten de regio? In drie ontmoetingen zijn werkzoekenden en (ex)studenten met elkaar in gesprek gegaan onder begeleiding van gespreksleiders. Zij hebben hun verhalen en ervaringen met ons gedeeld.

WAARDEN

BALANS

Een goede balans is een waarde die vaak genoemd wordt. Zowel de dagelijkse balans tussen werk en privé, als de invloed op de gezondheid. Plezier in het werk en een baan die écht past bij je talenten en ambities, staan hoog in het vaandel.

‘Ik wil een parttime baan in verband met mijn lichamelijke beperking. Balans tussen werken en mijn gezondheid dus.’

‘Fijn als je naar een baan mag zoeken die bij je past; dat je niet overal maar op moet solliciteren.’

‘Ik wil een leuke baan die fysiek niet te zwaar is, zodat ik het tot mijn pensioen kan volhouden.’

‘Sommige mensen van mijn studie kiezen voor een kleiner kantoor in Tilburg. Prima natuurlijk, maar het is een keuze. Wil je in het mkb starten of met de echte grote jongens meedoen?’

‘Ik wil van schoonmaken niet mijn baan maken. Ik voel me daar niet te goed voor, maar dat is niet wat ik wil of waar mijn ambitie ligt. Ik wil een leuke baan vinden.’

‘Hoog inzetten ‘want dalen kan altijd nog.’ (student)



EEN DOEL IN JE LEVEN

Iedereen is op zoek naar een doel in zijn of haar leven. Mensen willen iets doen, ook als ze er niets voor krijgen. Alles is beter dan thuiszitten.

‘Ik vind het fijn om bezig te zijn.’

‘Ik heb van mijn 18e tot 54e gewerkt. Nu ga ik maar rondjes lopen door de stad. Ik moet wat doen. Ik wil een doel.’

‘Nietsdoen en thuis zitten is een sluipmoordenaar. Dat geslenter langs de weg. Weten dat, als je ’s morgens opstaat, je net zo goed kunt blijven liggen. Dat is het ergste wat er is.’

EIGENWAARDE

Schaamte voor hun situatie speelt een grote rol in het leven van werkzoekenden. Deels omdat ze het gevoel hebben dat ze niet meetellen en een doel missen, maar veel meer nog door de benadering en opmerkingen van andere mensen.

‘Het maakt dat ik me heel vaak minder voel. Het gevoel van geen werk hebben en afhankelijk zijn van de bijstand. Het feit dat jij keihard werkt om te zorgen ‘dat een uitvreter als ik gewoon mijn boodschappen kan kopen’, dat zijn dingen die ik niet bedenk, dat hoor ik heel vaak. Het is gewoon het gevoel alsof je minder bent, alsof je niets bijdraagt.’

‘Ik ben iemand die graag alles goed doet.’ (student)

ZOALS
VERTELD...

'Ik vind het heel frustrerend en voel me vaak vernederd door opmerkingen die mensen maken.'

'Ik ben geen profiteur, want ik zit niet in de bijstand voor mijn plezier.'

'Heel de dag speelt het mee dat je buiten de maatschappij staat, alhoewel ik er middenin sta.'

WAARDERING

Werkzoekenden hebben er grote moeite mee dat het lijkt alsof alleen betaald werk ertoe doet. Terwijl zij wel actief zijn met allerlei andere dingen. Ze missen de waardering en erkenning daarvoor.

'Ik zou het fijn vinden als ik gewaardeerd word om wat ik wel doe.'

'Maar dan denk ik: ik draag juist hartstikke veel bij.'

'Ik wil heel graag weer werken. Ik ben gedeeltelijk afgekeurd, maar te weinig om een arbeidsongeschiktheidsuitkering te krijgen. Ik zit nu in de bijstand, maar vind dat niet leuk. Twee dagen in de week doe ik vrijwilligerswerk.'

Tegengeluid: *'Ik heb 33 jaar mogen werken en heb mijn portie wel gehad met werk. Ik vind het niet vervelend dat ik geen werk kan vinden. Ik heb er minder moeite mee dat anderen aan het werk gaan en dat ik niets kan vinden.'*

'Sinds ik voor mijzelf de knop heb omgezet (geen werk te zullen vinden) voel ik veel minder druk, ik voel me prettiger, ik ga met mijn moeder van 85 overal naartoe waar ze wil.'

ZOALS
VERTELD...

ISSUES

De meeste werkzoekende deelnemers vinden dat de eisen van de arbeidsmarkt te hoog zijn. Met name dat er niet gekeken wordt naar talent en ervaring, maar alleen naar leeftijd en (recente) opleiding.

'Mijn leeftijd speelt een grote rol, ik ben in de 40.'

'Er wordt niet naar jou gekeken op basis van competenties. Ze kijken naar je cv, wijzen dat af en klaar.'

'Ik loop ertegenaan dat in bestaande vacatures allemaal om een vervolgopleiding wordt gevraagd, terwijl ik alleen een havodiploma heb.'

'Ik heb verschillende baantjes gehad, maar dus geen opleidingen gedaan. Dat was toen nog niet zo nodig. Je rolde ergens in en je kon daar ingewerkt worden. En nu vragen ze een vrij hoog niveau.'

TE WEINIG OF VERKEERDE BEGELEIDING

De deelnemers vinden de begeleiding naar werk meestal niet voldoende.

'Er is onvoldoende oog voor de motivatie van een individu.'

'Toen ik in de WW zat moest ik vier sollicitaties per maand doen, maar daar kreeg ik totaal geen hulp bij.'

'Mijn eerste contactpersoon was heel jong. Ik denk dan: wat moet zo'n snotneus als jij, die net van school afkomt, mij nou vertellen? Ik ben vijftig en heb zoveel jaren werkervaring; dat jij mij nu dingen moet leren.'

'Er is geen samenwerking tussen de hulpverleners. Er zou één iemand moeten zijn, een case-manager of zo, die jou continu begeleidt.'

'Er is geen nazorg bij het vinden van een baan na je opleiding.'

Dit laatste zeggen zowel kwetsbare als hoogopgeleide jongeren.

ZOALS
VERTELD...

ISSUES

WAAR
IK TEGENAAN
LOOP

BENADERING DOOR DE INSTANTIES

De deelnemende werkzoekenden voelen zich niet gehoord door de instanties en voelen zich zelfs soms vernederd.

'Het gesprek achter de mens wordt niet opgezocht.'

'De manier van communiceren in de bijstand benadrukt dat je als werkzoekende niet zoveel waard bent en dat je die baan maar aan moet nemen.'

'De benadering vanuit de overheid is denigrerend en vernederend. Ze doen het overkomen alsof je een kleuter bent die totaal geen benul heeft van dingen. Het raakt me.'

'Dan zit er een meisje van 24, dat vraagt: 'Hoe komt dat dan allemaal? Alles heeft een reden.'

BEPERKINGEN VANUIT HET SYSTEEM

De deelnemers geven aan dat zij beperkingen ervaren door het systeem. Ook vinden ze dat bij de gemeente de communicatie vaak niet goed verloopt.

'Al die regels voor bijverdienen als je in de bijstand, uitkering of schuldhulpverlening zit.'

'Waarom zijn er zoveel regels en wetten om het beroep van fruitteler uit te oefenen?'

'De menselijkheid is totaal verdwenen.'

'De gemeente doet de laatste tijd heel erg haar best om te luisteren naar mensen, maar er wordt ook wel heel veel 'ja en amen' gezegd en dan wuiven ze het weg.'

CONCURRENTIE OP DE ARBEIDSMARKT

Ook de concurrentie op de arbeidsmarkt wordt genoemd als reden waarom het moeilijk is om aan een baan te komen.

'Er zijn te veel werkzoekenden.'

'Mensen bieden zich onder de prijs aan.'

'Vrijwilligers verdringen betaalde banen.'

'Waar je normaal voor betaald zou krijgen is nu vrijwilligerswerk. Dus er zijn steeds meer vrijwilligers die niet betaald krijgen. Het is een vicieuze cirkel.'

'Persoonlijke ontwikkeling via vrijwilligerswerk, mantelzorg, opleiding, wordt tegengehouden ten gunste van het vinden van een betaalde baan.'

'Alle werk passend' werkt niet.'

'Het schrijven van sollicitatiebrieven is niet voldoende. Ik denk dat je het moet hebben van je netwerk.'

IN TILBURG BLIJVEN WONEN EN WERKEN NA JE STUDIE

Studenten en (ex)studenten noemen een aantal redenen waarom zij na hun studie vertrekken naar andere regio's; de kwaliteit van de Tilburgse arbeidsmarkt, het professionele netwerk en het gebrek aan betaalbare woningen:

Kwaliteit van de Tilburgse arbeidsmarkt en netwerk

'De banen in Tilburg zijn veelal bij de kleine of middelgrote bedrijven. Als je bij zo'n bedrijf begint, dan kun je niet de overstap meer maken naar grote bedrijven en de zogenaamde topbanen.'

'Er zijn weinig goede banen in Tilburg voor hoogopgeleiden in vergelijking met andere steden, bijvoorbeeld in de Randstad'

'Het sociale leven en het werkleven is voor hoogopgeleiden beter in de Randstad.'

'Er wordt veel georganiseerd voor zzp'ers en er zijn veel initiatieven waarbij je je kan



aansluiten. Mensen die een kantoortje hebben, kunnen makkelijk verbinding vinden met andere zzp'ers in de wijk.'

'De gemeente Tilburg profileert zich als muziekstad, maar er is niets geregeld voor kleine en beginnende beroepsmuzikanten.'

'Grote kantoren hebben ook het geld om activiteiten voor studenten te organiseren, voor borrels bijvoorbeeld en om contacten te leggen.'

Gebrek aan betaalbare woningen

'Voor heel veel mensen is er geen mogelijkheid om na hun studie te blijven. Je moet kopen of huren. Maar huurwoningen voor starters, in je eentje, zijn er niet. Kopen kan nog niet meteen, maar je wil wel iets voor jezelf dat groter is dan een studentenkamer. Bij de Woningbouw kom je vaak niet in aanmerking.'

'Als er woningen zouden zijn voor net-afgestudeerden, dan zou je ze langer in Tilburg kunnen houden.'

'Er moet een betere verbinding komen tussen bewoners van de stad en studenten.'

CONCERNS

De deelnemers maken zich zorgen over de complexiteit van de arbeidsmarkt. Tegenwoordig zijn er veel zaken die het lastig maken om aan een baan te komen: leeftijd, opleidingsniveau, verdringing op de arbeidsmarkt etc.

'Werkgevers krijgen loonkostensubsidies voor 50-plussers, dus mensen van 40 vallen helemaal buiten de boot.'

'Hoe kom ik uit de bijstand?'

'Ik kan mij niet meer veroorloven naar verjaardagen te gaan. Ik heb er geen geld voor, dus je raakt in een isolement.'

'We moeten als maatschappij een andere manier vinden om om te gaan met financiering, werk, uitkering, whatever, anders wordt het allemaal steeds erger.'

'Vrijwilligers nemen betaalde banen in.'

'Bedrijven maken van betaalde banen vrijwillige banen.'

'Tilburg biedt muziekstudies aan, maar creëert vervolgens geen banen in Tilburg.'

'Het is niet makkelijk om in Tilburg werk te vinden als hoogopgeleide.'

'Tilburg is een leuke stad, maar het ligt niet zo centraal dus is het niet makkelijk om werk te vinden.' (student)



CLAIMS

Deelnemers geven aan dat onder meer dit hen zou helpen:

- De overheid moet het makkelijker maken voor kleine zelfstandigen.
 - Een-op-een begeleiding voor werkzoekenden
 - Mensen bij de gemeente die in dezelfde positie hebben gezeten, zodat ze inlevingsvermogen hebben.
 - Hulpverleners die werk- en levenservaring hebben
 - Meer vrijheid om te kunnen solliciteren op banen die bij je passen
 - De sollicitatieplicht afschaffen / sollicitatiedruk omlaag
 - Ruimte om scholing te volgen
 - Minder puur de regeltjes volgen
 - Zelf naar bedrijven gaan en je voorstellen
 - De beeldvorming over uitkeringsgerechtigden en werkzoekenden beïnvloeden
 - Betere communicatie vanuit de WW
 - Respectvollere communicatie naar werkzoekenden
 - Gemeente zou een meldpunt moeten maken voor kleinerende opmerkingen
 - Vertrouwensexperiment
 - Betere en respectvollere behandeling vanuit re-integratiebureaus
 - Undercover iemand sturen vanuit de gemeente naar een re-integratiebureau
- >>

- De sociale raad zelf ook actie laten ondernemen en niet enkel als adviesfunctie laten fungeren.
- Opleidingen voor werkzoekenden beter faciliteren.

‘Er zou wat georganiseerd kunnen worden met kleinere bedrijven, zodat studenten daarmee in aanraking komen. Misschien een groot event in het Willem II stadion, waarin mkb’s hun krachten bundelen.’ (student)

‘Wellicht kunnen de mkb’s samenwerken en een soort van talentenpool opzetten, waarbij je kan rouleren tussen verschillende mkb’s in de vorm van een traineeship.’ (student)

‘Er zou meer geïnvesteerd moeten worden in de Studentenraad.’ (student)

Er zou wat georganiseerd kunnen worden met kleinere bedrijven, zodat studenten daarmee in aanraking komen. Misschien een groot event in het Willem II stadion, waarin mkb’s hun krachten bundelen.’ (student)

‘Wellicht kunnen de mkb’s samenwerken en een soort van talentenpool opzetten, waarbij je kan rouleren tussen verschillende mkb’s in de vorm van een traineeship.’ (student)

‘Er zou meer geïnvesteerd moeten worden in de Studentenraad.’ (student)



RELATIES

- Gemeente • UWV • Diamantgroep • Bedrijven MKB/ZZP-ers
- Social Energy (organisaties, gericht op vrijwilligers)
- Bijstandsconsulent • Tilburg Actief





ONTMOETING MET MANTELZORGERS EN VRIJWILLIGERS

Uit de Vitaliteitsfoto van de stad blijkt dat in Tilburg de ‘dragende middengroep’ (19-65 jaar) relatief klein is. De druk op deze groep is specifiek in onze stad hoog door het relatief grote aantal (kwetsbare) jongeren en de toenemende vergrijzing. Ook de huidige complexe arbeidsmarkt vraagt veel van inwoners; van werknemers wordt verwacht dat zij flexibel zijn en een levenlang blijven leren. Juist bij deze groep inwoners, die werkt, zorgt en ondersteunt, komen veel taken en verwachtingen bij elkaar; de burger als ‘vliegende keep’.

Echter, cijfers zeggen niets over hoe de levens van mensen eruitzien en wat voor hen belangrijk is. Daarvoor moeten we naar hun eigen verhalen en ervaringen luisteren. Mantelzorgers en vrijwilligers zijn met elkaar in gesprek gegaan onder begeleiding van een gespreksleider. Twaalf vrouwen en acht mannen in de leeftijd van 40 tot 72 jaar namen deel aan de ontmoeting die plaatsvond op 6 juli 2016 bij Contour de Twern.

De deelnemers die mantelzorger zijn, zorgen voor hun kinderen, ouders, partner, vrienden of kinderen van vrienden. Allen leveren intensieve zorg; ze zijn dagelijks of in ieder geval meerdere keren per week bezig met de mantelzorg, hoewel de term 'mantelzorg' volgens deelnemers niet altijd passend is. Deelnemers herkennen veel in elkaars verhalen; tijdens de ontmoeting haken de deelnemers op elkaar in en vullen elkaar aan. Er zijn weinig tegengestelde meningen; de meeste mantelzorgers vinden dezelfde dingen belangrijk en delen bepaalde zorgen.



WAARDEN

VERANTWOORDELIJK WILLEN ZIJN EN BLIJVEN

De bevologenheid bij de mantelzorgers is erg groot. Bovenal blijkt uit de gesprekken dat zij hun taak niet als last zien. Zij doen het met liefde en plezier.

"Ik voel me verantwoordelijk en wil dat ook blijven."

"Een mantelzorger vraagt niet om zijn positie, maar heeft er wel veel plezier in."

Tegengeluid: Ik wil nooit meer mantelzorger zijn.

ISSUES

GRAAG ZELF ZORGEN, MAAR MÉT STEUN

Alle deelnemers geven aan geregeld tegen 'het systeem' aan te lopen. *"Er moet gekeken worden vanuit de zorgbehoefte, en niet vanuit systemen waarin alles gemeten, geëvalueerd, gerapporteerd en verantwoord moet worden."* Het regelen van zorg en het aanvragen van hulpmiddelen wordt erg moeilijk gemaakt. *"Je moet overal voor vechten."* Als voorbeelden worden genoemd: de administratieve rompslomp, het PGB en het aanvragen van een scootmobiel of rolstoel.

Contacten met de gemeente verlopen traag en onbetrouwbaar, volgens de deelnemers. *"Dan krijg je te horen dat je binnen drie weken bericht krijgt. En dan krijg je nooit bericht".* Hulpvragen zijn vaak acuut terwijl je veel geduld moet hebben. *"De aangepaste badkamer heeft drie jaar geduurd. Daardoor heeft mijn partner drie jaar niet in bad kunnen zitten en douchen is ongelooflijk zwaar."*

Door de lange wachttijden, het ingewikkelde systeem en het gevoelde gebrek aan vertrouwen, ziet een aantal deelnemers desnoods liever af van een verzoek om ondersteuning. Een deelnemer is om die reden gestopt met het PGB. Sommige zorgbehoeftigen hebben hulpmiddelen zelf aangeschaft, omdat het aanvraagproces te veel tijd en energie kost. Een deelnemer vat het samen als *'Vaak moet je kiezen tussen gelijk en geluk: soms heb je ergens recht op, maar kost het zoveel tijd en irritatie om je 'gelijk' daarin te krijgen, dat je maar zelf een andere oplossing zoekt (geluk), bijvoorbeeld door de voorziening zelf te betalen.'*



Ik wil niet geholpen worden met zorg afstaan, maar ik wil ondersteuning zodat ik kan blijven zorgen

Deelnemers constateren dat de gemeente steeds opnieuw het wiel uitvindt. *“Er wordt continu opnieuw gediagnosticeerd”. “Ook al ligt er een indicatie, dan gaan ze toch zelf vragen stellen en besluiten nemen”. “Het gaat er uiteindelijk allemaal om dat je moet aantonen dat je wat hebt.”* Dit is tijdrovend en vermoeiend voor mantelzorgers en mensen die zorg nodig hebben, en wordt ook gevoeld als wantrouwen.

Verder wordt genoemd dat hulpverleners te veel op hun eigen eilandjes zitten en ‘totaal niet samenwerken’. De huisartsen lijken onvoldoende op de hoogte van de Tilburgse Aanpak.

Ook het vervoer brengt frustraties met zich mee. Genoemd worden: de lange wachttijden voor (deel)taxi's, gedoe met de kilometervergoeding, het verplaatsen van bushaltes vanwege evenementen.

AANDACHT EN EEN LUISTEREND OOR

Soms zijn aandacht en een luisterend oor al voldoende om een hulpvraag te beantwoorden.

STEUN VAN FAMILIE EN PARTNER

“Het belang van de partner van de mantelzorger wordt vaak vergeten, terwijl je het samendoet: Als ik direct word opgeroepen, dan zit mijn man alleen thuis, ik moet de auto hebben, dus mijn partner moet met de fiets naar zijn werk”

Het belang van de partner wordt vaak niet gezien. Mantelzorgers voelen zich soms ook schuldig tegenover hun partner (omdat de partner ‘mee wordt gezogen’).

CONCERNS

DE SITUATIE MOET NIET VERERGEREN

Velen ‘trekken’ het nu nog, maar de situatie moet niet erger worden.

DE MANTELZORGER HEEFT NIEMAND OM OP TERUG TE VALLEN

Velen hebben (soms op de partner na) niemand om op terug te vallen. *“Als ik dit niet doe of er niet meer ben, dan is er niemand die deze zorg overneemt.”*

Tegelijkertijd speelt ook dat zij de verantwoordelijkheid niet willen afstaan: *“Het kost meer energie om het uit handen te geven dan om het zelf te doen.”*

DE ENIGE MANTELZORGER ZIJN VOOR DE ZORGVRAGER

Veel mantelzorgers zijn de enige die hun zorgvrager verzorgen, dit baart hen zorgen: *“Als ik er niet meer ben, is mijn zorgvrager ook ten einde raad.”* Met name ouders die een kind verzorgen, geven aan dat hun kind zegt na hun overlijden niet meer verder te willen.

CLAIMS

KIJK VANUIT DE ZORGBEHOEFTE EN NIET VANUIT HET SYSTEEM

Een voorbeeld: vanwege intensieve mantelzorg wil een mantelzorger graag hulp bij haar eigen huishouden, maar hier gaat de gemeente niet mee akkoord: *“Terwijl die drie uurtjes poetshulp één keer in de zoveel maanden juist lucht bieden.”*

CONCERNS

WAAR IK
MIJ ZORGEN
OVER MAAK

WAT MIJ
HELPT

CLAIMS

ZOALS
VERTELD...

RELATIES

De meeste deelnemers geven aan dat hun familie, gezin of partner belangrijke steunpilaren zijn. Daarnaast zijn behulpzaam:

CASEMANAGER EN DEMENTIECONSULENT

De ondersteuning door de casemanager en dementieconsulent wordt over het algemeen als positief ervaren: *“Zij weten welke wegen er te bewandelen zijn en wat de mogelijkheden zijn.”*

HUISARTS

Een aantal mantelzorgers is erg tevreden met hun huisarts: *“De huisarts komt één keer per week en die doet het heel goed. Hij gaat bellen voor hulp en zo.”*

VRIJWILLIGERS

De mantelzorgers die ondersteuning van vrijwilligers krijgen, zijn daar ontzettend blij mee. *“Het is elke keer weer een cadeautje als de vrijwilliger komt. Maar ik durf dan ook niet goed om nog meer te vragen.”*

Tegengeluid: Verenigingen, organisaties en scholen vragen steeds meer om helpende handen, terwijl er steeds minder vrijwilligers zijn om het werk te verzetten.

MOGELIJKE OPLOSSINGEN

De deelnemers gaven aan dat deze veranderingen behulpzaam zouden zijn:

- Hanteer regels als richtlijn, niet als wet
- Meer vrijheid en handelingsruimte voor de wijkteams
- Meer samenwerking tussen zorgaanbieders
- Eén contactpersoon voor het aanbod van hulpmiddelen
- Hulp in de huishouding van de mantelzorger
- Parkeervergunning voor de mantelzorger
- Werken vanuit de bestaande dossiers i.p.v. steeds opnieuw onderzoeken/ diagnosticeren
- Preventieve voorlichting, bijvoorbeeld rondom de Wmo
- Meldpunt mantelzorgproblemen in het leven roepen (ombudsfunctie)
- Het ‘maatjes-initiatief’ meer promoten
- Bij lichamelijke klachten van de mantelzorger ook op zoek gaan naar mogelijke onderliggende problemen (overbelasting)

